

gjælber, og derfor ikke gjøre nogen principiel Forandring. Jeg tror derimod vedblivende, at det vil være overordentlig betænkeligt ved et Lovbud at paabyrde en Udvidelse af et privat Institut, som det modsætter sig og anser for uheldig for sine Interesser, og at det vilde kunne afføde adskillige og ganske meget vanskelige Forviklinger, om man gik ind derpaa. Jeg kan ikke se rettere, end at endogaa Indehaverne af de paagjældende Kreditforeningsobligationer maa kunne forlange, at den Grundvold, hvorpaa de have erhvervet dem, ikke forrykkes. Jeg kan ikke se rettere, end at en Indgriben fra Statsmagtens Side i disse privatretlige Forhold vilde være i høi Grad betænkelig, og jeg tror ikke let, man vil kunne paavise Antecedenter i saa Henseende. Jeg skal ligesaa lidt som den ærede Taler komme ind paa yderligere Betragtninger over denne Sag, som jo er temmelig vidtløftig debatteret isorveien; men jeg kan dog ikke lade være at gjøre en enkelt Bemærkning, og det er den, at det almindelige Indtryk, man fik af de Erklæringer, som kom ind fra samtlige Kjøbstadkommunalbestyrelser, var det, at der i det Hele taget ikke var nogen Trang i Landet til en Kreditforening. Ganske vist, Udtrykkene vare forskellige paa de forskellige Steder. Nogle Steder sagde man, at der ingen Grund var til Oprettelsen, andre Steder erklærede man, det var temmelig ligeegyldigt, om man fik en saadan Kreditforening, enkelte Steder erklærede man, at det kunde være ganske hensigtsmæssigt. Men det beviser jo Intet med Hensyn til det Totalindtryk, som Rundskaften til samtlige Erklæringer giver, og det var, som jeg sagde, et saadant, at de Mænd, der havde interesseret sig stærkt for Sagen, ikke dengang troede at burde føre den videre. At Forholdet paa Landet er noget forskjelligt, og at Statens almindelige Interesser kunne stille sig ganske anderledes med Hensyn til disse Kreditforeningers Virksomhed paa Landet end i Kjøbstæderne, fremgik ogsaa, syntes det mig, af det ærede Medlems Udtalelse, idet han sagde, at disse Laan vilde paa Landet sætte de Vedkommende istand til Udvidelse af deres Bedrift. Ja, det er ganske rigtigt, det er et væsentligt Hensyn, man der har taget, at det vilde sætte adskillige Smaamænd paa Landet istand til at erhverve Laan, som kunde bevirke, at de kunde gjøre sig deres Eiendom mere indbringende og nyttig; det har for mig aldrig været et Hovedhensyn, men det var ganske vist et Moment i de Betragtninger, som gjorde, at Loven dengang blev vedtagen, at det vilde sætte saadanne smaa Eiendomsbesiddere istand til at gjøre deres Eiendomme mere nyttige. Da imidlertid det ærede Medlem vilde overføre denne Parallel paa Bybeboerne, standfede han et lille Dieblit; thi Styrstedelen af dem mangle jo det Objekt, hvorpaa Loven skulde anvendes. Deres Eiendomme kunne nemlig ikke gjøres mere nyttige. Det kan ganske vist forhindres, at deres Bygninger falde ned, men det er

jo ikke Hensigten med Loven; de kunne derimod ikke udvide og forbedre deres Eiendomme saaledes, at det kan siges at have nogen Interesse for Staten, at det kan siges, at Eiendommenes Verdi stiger, samtidig med at de Paagjældende faae Gode til at gjøre dem mere indbringende. Saa sagde det ærede Medlem, at det satte dem istand til at opretholdes i Konkurrencen med de større Industri-drivende; men det viser jo netop det, jeg antydede, at det væsentlig er selvestændigt Næringsdrivende, ikke saadanne, som anvende deres Arbejde i Andres Ejendeste, men saadanne, som selv drive en lille Industri som Næringsdrivende paa en eller anden Maade. Deri ligger nemlig den store Forskel mellem Kjøbstadbefolkningen og Landbefolkningen, at den paagjældende Kjøbstadbefolkning ikke i den Grad trænger til at hjælpes til at blive sat paa lige Fod med de andre Samfundsklasser som de uheldig Stillede paa Landet. Men, som sagt, det er en Betragtning, som ikke er afgjørende. Jeg har aldrig troet og aldrig kunnet erkjende, at der for Kjøbstæderne kan være nogen Ret til at forlange Udgang til de Kreditforeninger, der ere stiftede for de smaa Eiendomsbesiddere paa Landet. De kunne forlange en særlig Kreditforening for sig, og en saadan vil ikke blive dem negtet, men de kunne ikke forlange at faae Udgang til Kreditforeninger, for hvilke deres Optagelse vil være forbunden med Uansærlighed, vil besvære Administrationen og forøge Befolkningen. I Særdeleshed tror jeg, at det efter 2 Mars Forløb, hvor Kreditforeningerne have virket under Lovens Bestyrelse overensstemmende med de Bestemmelser og Instruxer, der ere givne, vilde være uden Exempel, om man nu inod disse private Institutters Billie vilde udvide deres Omraade paa den Maade, her er foreslaaet, og som ogsaa vil føre til Skade paa en anden Maade, navnlig for dem, der ere i Besiddelse af Obligationerne, idet de med stor Ret vilde kunne beklage sig over, at deres Stilling og Forhold vilde blive deterioreret ved en saadan Udvidelse af Foreningernes Omraade. Jeg maa derfor vedblivende anmode det ærede Thing meget indstændig om at forfaste dette Endringsforslag.

Mump: Jeg skal blot tillade mig en eneste Bemærkning, nemlig med Hensyn til den Betragtning, som den høitærede Minister har anført angaaende Obligationseiernes Stilling. Jeg antager ikke, at Obligationseierne ville have Nogetsomhelst at erindre mod denne Udvidelse, idet det, der er Hovedsagen, det, der har været det Bestemmede for dem ved Erhvervelsen af Obligationerne, selvfølgelig er Statens Garanti, og den vedbliver jo uforandret.

Indevrigsministeren (Skeel): Statens Garanti har imidlertid ikke været tilstrækkelig til, at disse Obligationer kunne staa i en Kurs,